

OKAY TIRYAKIOĞLU

FATİH

KARATUĞ GÜNLÜKLERİ

SULTAN
MEHMED
HAN

FATİH SULTAN MEHMED HAN

Okay Tiryakioğlu

Türk Roman-Öykü

TİMAŞ YAYINLARI | 3783

Edebiyat Kitaplığı-Roman | 184

YAYIN YÖNETMENİ

İhsan Sönmez

EDİTÖR

Tuğçe İnceoğlu

KAPAK TASARIMI

Ravza Kızıltuğ

KAPAK İLLÜSTRASYONU

Ethem Onur Bilgiç

1. BASKI

Nisan 2015, İstanbul

6. BASKI

Haziran 2020, İstanbul

ISBN

ISBN 978-605-08-1924-3

9 786050 819243

TİMAŞ YAYINLARI

Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No: 5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr

timas@timas.com.tr

   timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık

Sertifika No: 45587

BASKI VE CİLT

Altın Kitaplar Yayınevi Matbaası
Göztepe Mah. Kazım Karabekir Cad. No:32
Mahmutbey - Bağcılar/ İstanbul
Telefon: (0212) 446 38 88
Matbaa Sertifika No: 44011

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak
Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

I. BÖLÜM
YORGUN SULTAN,
GENÇ ŞEHZADE VE
GEÇMİŞİ OLMAYAN ADAM

I

*“Şu bakır zirvelerin ardından
Bir süvari geliyor, kan rengi.
Başlıyor şimdi melul akşamda
Son ışıklar bulutlar cengi.”*

Ahmed Haşim (Süvari)

22 Kasım 1443-Balkan Dağları/İzladi Geçidi

Hava soğuktu. Sicim gibi yağın yağmur, geceyi zemheri cila-sıyla boğdukça askerin maneviyatı düşüyordu. Dört bir yanla-rında patlayan arkebüz (tüfek) ve top gülleleri, dağınık durum-daki Türk taburlarını şaşkına çevirmiş, gayrinizami şekilde bir araya getirmişti. Geçidi tutmuş düşmanın, yüksek yamaçlar-daki kayalık çıkıntılara payandalanmış arbaletlerinden fırlatı-lan beş arşınlık metal mızraklar da işin cabasıydı.

Kayalık sütrelere, top gülleleri gibi parçalayıp doğal şarap-nellere çeviren Macarların bu güçlü kurmalı okları, Osmanlı kurmay takımını dahi yıldırılmış durumdaydı artık. Benzerleri kendi ordularında bulunsa da, düşman mevcudundakilerin etkili menzilleri yüksekte sivrulmaları sayesinde alışlagel-mişin iki misline erişebiliyordu.

Türk komuta kademesinin boru, meşaleli flama, alevli ok ve ayağına çabuk haberci peykler aracılığıyla geceleri dahi kusur-

suz işleyen muhabere tertibatı da felce uğramış gibiydi. Şu an itibariyle kumandanlar için önemli olan ilk husus, yağmur hafifleyene kadar askerın safını terk etmemesini sağlamaktı. Muhtemel firarların önüne geçmek için küçük bir okçu infaz birliğinin yarım mil geride konuşlandırıldığı bile söyleniyordu.

Tabii koşullarda karşılıklı kibirleri yüzünden bir araya gelmekten kaçınan azap ve yeniçeri birlikleri, şimdi iç içe vaziyette, arkalarındaki vadiye uzanan tüm yükseltelerin ardında siper almışlardı. Gerçekten de tutundukları bu son ricat noktasını terk ederlerse, Timur istilasının ardından, Devlet-i Âliyye'nin karşı karşıya kalabileceği çok daha büyük ve vahim bir tehlikenin zuhur etmesi kaçınılmazdı.

Bu yüzden, en hassas noktası bin metre irtifaında sabitlenen İzladi Geçidi'ni, kanlarının son damlasına kadar savunmanın namus borçları olduğunun farkındaydılar. Aç ve üşümüş haldeydiler. Pek çoğu soğuk almış, ateşlenmişti. Soluklarının hırıltısı beş adım öteden duyulabiliyordu. Yorgunluktan da öte, kötü bir bitkinlik peyda olmuştu üzerlerinde. Zira bir nice dir yenik olmanın verdiği kederdi bu halin asıl sebebi.

Üstelik tüm kadrolarıyla Batı Cephesi'ne aktarılmış kadim Türk istihbarat teşkilatı Karatugların o ezeli ve gizemli yapılarının çözüldüğü söyleniyordu. Olabilir miydi bu? General Hunyadi Yanoş'un mahir işkencecileri, örgütün tüm hücrelerini çökertecek ifşaatlar koparmışlardı sözde. Ama Timur istilasında dahi bütüncül yapısını koruyabilmiş, kökleri yüzyıllar gerisine dayanan böylesine kadim bir şebeke hakikaten de kolayca parçalanabilir miydi? Olabilir miydi bu?

Hem o dillere destan Osmanlı ilerleyişi neden duraklamıştı? Bir anda her şey nasıl da tersine dönmüştü; Avrupa güçleri, Yanoş isimli tek bir mareşalin liderliği altında nasıl da toplanmışlardı? Bunu düşünmek bile yeterince cesaret kırıcıydı.

Fakat askerî sınıflar arasındaki o ezeli kıdem farkını hiçe indiren bu ortak ızdırıp, yepyeni bir bilinci de beraberinde getirmişti. Bilhassa yeniçeriler, kapıkulu süvarileri ve azap askerleri ender tattıkları bir kardeşlik duygusuyla birbirlerine cesaret vermeye çalışıyorlardı ve bu sık rastlanır bir durum değildi. Zafer kadar, yenilginin de insan topluluklarını bir araya getirebildiğini öğreniyordu bu nesil.

Eflak ve Boğdan destekli Macar ordusu, İzladi Derbendi'nin geniş koyaklara açılan zirvelerinde zamanında konuşlanmayı başardığı için, mevkileri düşmana karşı belirgin bir üstünlük arz ediyordu. Ayrıca yağmurun indirdiği taşkınlar gecenin ilerleyen saatlerinde daha da artarsa, Osmanlı kıtaları arasındaki zaten hassas emir-komuta zinciri bütünüyle kırılılabirdi. Bu durumdan kurtulmaları için soğuk ve dehşetin uyuşturduğu kanlarını hareketlendirecek bir zafer ya da ona yakın bir başarı kırıntısı gerekiyordu.

Veziriazam Çandarlı Halil Paşa'nın serdarlığındaki taarruz birlikleri, tutundukları hattın önündeki taşlık, sert araziye, akşam saatleri boyunca süren korkunç bir gayretle dört arşın genişlik ve üç kulaç derinliğinde bir hendek kazmayı başarmışlardı. Şimdi süratle su dolan çukurun düşman cihetindeki eğimine meşe kütüklerinden mamul kazıklar çakılmış; mızraklı azap piyadeleri bu gizli hendeğin önünde ve arkasında yorgun argın üçer saf halinde konuşlandırılmışlardı. Düşman bu istihkâmı aşmadan, sarp yamaçlardan ormanın aniden sıklaştığı vadiye doğru yol bulamazdı.

Bununla birlikte mızraklı sipahi birliklerinin en seçkinleri, otuz derecelik bir kıvrımla çamurlu yamaçlara uzanan yolun alt kesiminde, düşman ateş hattının menzilinde kümelenmişlerdi. Rakip atışlarının çoğunluğunun körlemesine yapıldığı, Türk süvari gruplarının parçalanmadan toplanmayı sürdürmelerinden belliydi. Kazılan hendek yüzünden azapların nispe-

ten tükendiklerini bilen Çandarlı, süvarilere dörderli kol harp nizamı aldırmaya uğraşiyor, böylelikle yorgun askere zaman kazandırmaya çalışıyordu. Zira sabaha kadar zirveyi ele geçirmelerini sağlayacak genel taarruz emrinin başarısı onlara bağlıydı.

Aslına bakılırsa, yetmiş bin kişilik ordunun genel perdeleme ve imha harekâtı, II. Murad Han'ın başında bulunduğu komuta kademesi tarafından bu gece için tasarlanmıştı. Ancak Macarlar, düşmanlarının söz konusu planlarını önceden sezmiş ya da öğrenmiş gibi, geceyi ateş ve dumana boğuyorlardı.

Yirmi bini aşkın akıncı süvarileri ise bir mil kadar geride, her zamanki merkez komuta zincirinden uzak halleriyle gayrinizami bir şekilde yığılarak, gelişmeleri takip etmekteydiler. Kendi aralarında yeni bir harp nizamı belirlemeye çalıştıkları da belliydi. Yani ordunun gerilemesi karşısında hızla yanlara çekilip apansız saldırılarla düşman ilerleyişini yavaşlatmak, galiyet alametleri belirirse de son hamleyi yapıp düşmanı kovalamak ve ganimetin de çoğunluğuna el koymak.

Zaten doğrudan emir almaktan hoşlanmayan, vergi ödemeyen, dahası yağma hakkını paylaşmaktan bile mümkün olduğunca kaçınan bu beyler, bağımsız birer hükümdar gibi davranırlar; hiç kimseden, yeri geldi mi padişahdan dahi çekinmezlerdi.

Ağırlaşmış işlemeli tolgalarından pırıl pırıl tıraşlı yanaklarına, oradan da heybetli bıyıklarına süzölen yağmur damlaları yeniçerileri pek de etkilemiyor gibiydi. Mağrur ve sert ifadeleri şartlar ne olursa olsun değişmiyordu. Zincir zırhlarla kaplı temiz ceketleri sırtlarına yapışmış; bacaklarındaki kara çakşırıları güçlü uyluklarına sarılarak, etraflarında biriken buz gibi sulara gömölmüştü. Bir elleri kuşaklarındaki kılıçlarında, bir elleri de üzerine uzandıkları, “yaleb” denilen geniş yuvarlak

kalkanlarının kol yastıklı deri mandallarındaydı. Taarruz anlarında, pamukla berkitilmiş bu sert yastıklara dayanarak ayağa fırlamaları kolay oluyordu.

Aba kumaştan sade muharebe kıyafetleri içindeki azap askerlerinin karamsar halleri yoktu yeniçerilerin üzerinde. Nedeni şu ki, onlar muharebe koşulları altında dahi kişisel bakımları ve donanımları hususunda zirveyi teşkil etmekle yükümlüydüler. Kusursuz görünmeleri, kendilerinin olduğu kadar, diğer sınıfların da maneviyatlarını yükseltiyordu. Benzer şartlara zorlu eğitimlerden alışkındılar zira. Dünyayı titreten o insanüstü görkemleri, mukavemeti sınırsız bu ruh ve beden yapılarından geliyordu zaten. Ancak onların yüzlerinde bile umut yüklü bir şeyleri bekler bir ifade vardı bu gece. Dört yıla yakındır süren bu Macar-Haçlı ittifakı ilerleyişini durduracak bir mucizenin, bir küçük umut haresinin gizli ışığıyla sarılıydılar.

Kayalık uçurumlardan kimi zaman sertleşen rüzgârla dalga dalga yüzlerine vuran yağmur soluklarını keserken, içlerinden birinin haykırdığını duydular. “İşte! İşte Karatuğlar yamaçlarda yiğitler! Aman ya Rabbi! Bu yağmurda, yalçın kayalıklara tutunarak dağın yüzü boyunca keçi yollarına yayılmışlar. İşte! Kayboldukları, tükendikleri, öldürüldükleri yalanmış. Şükürler olsun! Melun düşmana, en ummadıkları, en mahfuz mevkilerinden bindirmek üzereler... Sayıları ne de az ama yürekleri yine kor demir parçaları gibi... Bre haydin ağalar! Haydin beyler! Haydin yiğitler! Fareler gibi sindiğimiz bu deliklerde saklanarak karındaşlarımızı yalnız bırakacak değiliz ya!”

Askerde bir hareketlilik başladı o zaman. Yüzlerdeki meyus ifadeler değişiverdi. Sipahi beyleri atlılarını üçerli saflarda dört-nala kaldırarak oklarını savurmaya ve düşmanın dikkatini kendi üzerlerine çekmeye başladılar. Akıncı beyleri dahi başıbozuk hücumlarını sipahi birliklerinin genel insicamına katmak üzere harekete geçtiler. Gerçekten de böyle bir havada, Osmanlı fed-

ileri Karatugđlardan başkasının cesaret edemeyeceği yalçın yükseltilerde beliren savaşçılar, düşmanın geçitleri kuşatmış ağır zırhlı birliklerinin tam sırtlarında peyda olmak üzereydiler.

Böyle bir fedakârlığın büyüklüğünü ve harekâtın zorluk mertebesini kestirebilen piyade azapları da, ruhlarında infilak eden o dehşet ve yarı cezbeli zelzeleyle, bezginliğin uzandıkları toprağa sarılmış köklerini parçalayarak fırladılar. Etraflarındaki ölümcül gülle ve ok sağanağına aldırmadan, zabitlerinden gelecek saldırı komutuna kulak kesilmişlerdi şimdi.

II

Geride, kapkaranlık ve uğursuz bir deniz gibi dalgalanan Filibe Ovası'na doğru otağ kurmuş Hünkâr-ı Azam Murad-ı Sani Han'ın emirleri açıldı. "Maazallah oğullar," demişti, karanlık gün henüz sona ermeden. Yağız atının zırhlı gaşiyesi üzerindeki genç ve görkemli bedeni ışıklar içindeydi. Zırhı, düşman tarafından tanınmaması için diğer hassa takımı askerlerinden farksızdı. Ancak rüzgârla dalgalanan lacivert atlas pelerini küçük bir detayı oluşturuyordu.

"...Oğullar! 822 (1422) Konstantiniyye ve ardından 843 (1440) Belgrad kuşatmalarımızın muvaffakiyetsizliği, ata yurdumuz olan Balkan coğrafyasında günbegün erimemize sebebiyet verdi. Hunyadi Yanoş isimli bu Macar generali, kendini açıkça Attila'nın Hıristiyan torunlarından biri olarak tanımlar, bilirsiniz. Biz Müslüman soydaşlarından hazzetmediği ve uygun bulduğu her koşul altında topraklarımızı yağmalamak, kalelerimizi yakmak, dolayısıyla huzuru bozmaktan geri durmadığı ortadadır.

Ordularımızın zaaflarını şaşırtıcı bir isabetle tespit ettiğini artık biliyoruz. Muharebeyi kendi istediği mevkilerde hasmına kabul ettirmek ve daima hamle üstünlüğüne sahip olmak

gibi az bulunur askerî yeteneklere sahip... Adil Kral Stephan Lazaroviç'in ölümünden bu yana, vasisi Kral Vladislav'ın dahi imparatorluk orduları üzerindeki yetkilerini devralmayı başarmış bu Hunyadi Yanoş'u ilk günden bu yana küçümsedik. Fakat o tam bir yırtıcı çıktı. Macaristan içinde dahi kendi muhaliflerini sindirmiş durumda...

Sibiu mevkiinde, akıncı beyimiz, hepimizin baba yerine tuttuğu kahraman Mezid Bey'i, ordusunun hemen tüm mevcuduyla birlikte şehit etti. Şehabeddin Paşamız, Varzag Muharebesi'nde neredeyse aynı akıbete uğrayacaktı lakin kendisini diğer şühedayla birlikte katına almayan Rabbimize şükürler ederiz; zira Lalamız Şahin Paşa'nın ahfadı Şehabeddin Paşa'dan daha nice hizmetler beklediğimizi kendisi de iyi bilir.

Geçtiğimiz sene ise hainlik ve de zalimlikleri cihanı tutmuş Karamanoğulları galesi çıktı başımıza. Kafa ve ruhça Haçlılarla denkleşen Karamani İbrahim Bey'den bahsederim. Başta Macar Kralı Vladislav ve başkumandanı Yanoş Hunyadi'ye eklenen Sırp Despotu Yorgo Brankoviç'in silah desteğiyle kabarak, Akşehir ve Beyşehir üzerine yürüdü. Virayla teslim oldukları halde bu şehirlerde haksız yere talan ve yağmaya girişti. Sözde Venedikliler de İçel ve Alanya gibi büyük Karaman limanlarından ateşli silah ve mühimmat desteğinde bulunacaklardı. Ancak gözümün nuru ve dahi gönlümün süruru şehit şehzadem, büyük oğlum Alaeddin Ali Çelebi'nin cansiperane gayretleriyle püskürtüldüler. Ah Alaeddin! Ah bu vakitsiz yoklугun benim yiğit evladım! Olur mu ki sen misal bir civan yiğit atından düşüp başını vurarak vefat etsin..." Sözü'nün bu noktasında, Hünkâr'ın sesindeki titreme herkesin yüreğini dağlamıştı.

"...Ne var ki Haçlı ittifakının iştahını kabartan, bu zorlu müdafaa savaşlarımızdaki sarih zafiyetlerimiz oldu oğullar. Üstüne üstlük veliahdımız Alaeddin Çelebi'nin elim bir kaza neticesinde kaybıyla fena halde sarsıldık. Ardından Niş

Muharebesi'nde, Turahan, İshak ve Kasım gibi namlı paşalarımızın peş peşe gelen yenilgileri, işte bizi bugün, bu zirvelerini kar bürümüş Balkan Dağları'nın dondurucu geçitlerindeki güç duruma düşürdü.

Oğullar; eğer bugün burada kaybedersek, geride, Bulgaristan ovalarına yayılacak düşmanı durduracak başka mühim bir engel kalmayacak. Dahası payitahtımız Edirne'ye ulaşmaları artık işten bile sayılmayacak. Venedik ve Doğu Roma kara ve deniz müşterek harekâtları ise bizi bütünüyle iki ateş arasında bırakabilir. Bu vatanı nice zahmetler ve kanımız pahasına edinen atalarımızın kemiklerini sızlatmayalım.

Oğullarım! Düşmanın tüm bu ataklığına sebebin Konstantiniyye ve Belgrad seferlerimizdeki başarısızlığımız olduğunu söyledim. Lakin bizim şimdi kalkışıp da başaramadıklarımızı, evvel Cenab-ı Kibriya'nın izniyle soyumuzdan gelenler başacaklardır. El hükmü lillahi el vahidül Kahhar! Vatanınızın sizden ispatını beklediği namus ve şeref günü işte bugündür.

Alaeddin Çelebi gibi cihan değer bir yiğidi yitirmişse bu âlem, varsın hepimiz burada, önümüze dikilmiş şu soğuk gecede, şerefimiz demek olan bu kapkara geçitlerin önünde şehit düşelim. Şunu iyi belleyin! Bir Müslüman, düşmana karşı verdiği cenk içre vurulup düşmekle zahiren yenilmiş görünebilir; değişmez hakikat ise şehadetinin nuruyla ebedi zaferini taçlandırdığıdır..”

Kınından sıyırdığı kılıcını, pastel renkleri kan misali donuk ve hastalıklı görünen akşam göğüne kaldırmıştı sonra Murad Han. Ordu da mehteranın köslerine eşlik eden tekbirler ve zafer naralarıyla Padişah'ını desteklemişti.

“Henüz farkımıza varmadılar Reis,” diye fısıldadı, altındaki nihayetsiz, zifiri boşluklarda kaybolan yağmur damllarını izler-

ken Kapıdağlı Sinan. İçinden belli belirsiz bir őrperme geçti. Yüreğinin, geceleri gündüz olduğu kadar kavi olmadığını bilir ama kimselere sezdirmezdi.

Kadim Türk istihbarat teşkilatı Karatugların reisi, otuz yaşındaki Urumuyeli Kul mer'in hemen arkasındaydı. Peşindeki on kişilik hafif silahlı müfrezenin en tesirli unsuru oydu. İri ya da çok güçlü olduğu için değil; on yedi yaşında olmasına rağmen çok kurnazca, belirsiz ve süratli hareket edebildiği ve dokuz canlı olduğu için. Hem halkanın en zayıfı gibi görünse de işkenceye en dayanıklı Karatug mensubunun kendisi olduğunu alnının aklıyla ispat etmişti Sinan.

General Yanoş'un üzerinde bizzat çalıştığı bedeni, sayısız ağır yara iziyle kaplı ama hâlâ güçlü ve sağlamdı. General'in, birçoğunu kirdiğini sandığı kaburgaları olağanüstü esnekti söz gelimi; uvaldızlarla deldiğini zannettiği akciğerleriyse hafif bir hırıltı ve uyurken çıkardığı ıslık sesleri dışında sorun oluşturuyordu. Cerrahların dediğine bakılırsa, akciğerlerinin göğüs çeperine tutunduğu zar olağanüstü sertti ve normalin üç katı kalın yağ kesecikleriyle kaplıydı. Ayrıca bedeninin sıra dışı bir mukavemeti ve iyileşme gücü vardı. Ne var ki, o korkunç zulüm günlerinin, kimselere belli etmediği ufak tefek ruhi izlerini inkâr edemiyordu Sinan.

Bir ayın sonunda nihayet firar etmeyi başardığı Belgrad Kalesi'nin o zifiri, leş kokulu zindanlarının altındaki lağımlarda, beline kadar gelen pis suyun içinde tam bir hafta boyunca açık yaralarıyla dolanmak zorunda kalmıştı. Oysa vebanın etrafında karanlık bir gölge gibi kol gezdiğini biliyordu. Nihayet Karatugların acil toplanma hücrelerinden birine ulaştığında, üç gündür aç ve yaraları cerahat kaplıydı ama şaşırtıcı şekilde gülümsemeyi başarıyordu. Değil şikâyetlenmek, başından geçenleri yarı eğlenir bir tavırla anlatması ise silah arkadaşlarını deşsete düşürmüştü.

Ancak kimi geceler, yüreginde korkunç bir çarpıntıyla uyanıyordu Sinan. Hem bunu kimsenin bilmesi gerekmiyordu öyle değil mi? En azından şimdilik... Yıllar önce yitirdiği ve hayal meyal hatırlayabildiği annesini ve hiç tanımadığı babasını görüyordu düşlerinde. Karatuglar adına onu seçen ve yıllar boyu bizzat eğiten, başta Karatugların halen hayattaki piri ve fahri reisi Salih Bey olmak üzere, tüm o yabancı ve acımasız yüzler de beliriyordu böyle rüyalarda. Dilini kanatana kadar ısırmadan, ne o çarpıntıya ne de peşi sıra gelen baş dönmesine mâni olabiliyordu.

Üzerinde tek bir pamuklu mintanla direndiği bu acı soğuğa, rüzgâra, ıslaklığa, açlığa ve yarım karış gerisinde, her an yuvarlanabileceği uçuruma rağmen, yüzünde yine o çocuksu tebesüm vardı Sinan'ın. Asıl bilmesi gereken şeyin farkında bile değildi oysa delikanlı. Bu müspet hali, gerçekten de tehlikeli şekilde eriyip küçülmüş teşkilattaki tüm arkadaşlarına büyük bir güç veriyordu.

Sevimli yüzüne yayılmış uzun saçlarını elinin tersiyle geri atıp tekrar fısıldadı. “Hey Reis! Boş yere endişe ediyorsun. Bu gece Allah'ın izniyle zafer bizimdir. Neden biliyor musun? Çünkü düşman zaferini peşinen ilan etmiş. Evet, bu geçidi tutmayı başardılar ama aşmayı başaramayacaklar...” Baş hafifçe döner gibi oldu, soğuğa ve yağmura rağmen avuçlarının terlediğini hissetti ama bilakis daha çok gülümsedi.

Ürpertici bir sessizliği kendine şiar edinmiş Kul Ömer Reis, genç bağlısına dönmeden, “Doğrusun evlat,” dedi usulca. “Zaten endişelenmiyorum. Sadece artık daha fazla adam yitirmek istemiyorum. Zira tek bir adamı sıfırdan yetiştirmek, sıradan bin adamı temel eğitimden geçirip kuvvetlerinin arasına dahil etmekten daha zordur. O yüzden sakın ve sessiz ol! Rüzgârın uğultusuna, yağmurun hıştırtısına, düşmandan uzak

olmana güvenme. Unutma ki, hasmından asla umduğun kadar uzakta değilsindir. Bunu daima hatırla ve hatırlat ki yenilgiye tek bir bahanen bile kalmasın.”

Karanlıkla haldaş koyu gölgelerin arasındaydı hâlâ Kul Ömer Reis'in yüzü. Daimî bir durgunluk ve sonsuz bir esrar vardı bu ürkütücü adamın üzerinde. Kimse bilmezdi gerçekte kim olduğunu. O da yalnızca Padişah'ını ecdat bilen o köksüz, devşirme savaşıllardan biriydi mutlaka ama kendi dilinden dökülmezdi hakikatler. Buna mukabil uzun boylu, geniş omuzlu, bir casusa uygun düşmeyecek kadar gösterişli bir bahadırdı. Şimdi çıplak kollarının ve kalın boynunun lif lif gerilmiş adaleleri arasından süzülen yağmurun pırıltılarını görebiliyordu Sinan. Henüz zerrece titremiyor, yorgunluk alameti göstermiyordu bu sert kaslar. Hem varlığı yetiyordu Kul Ömer Reis'in. Düş gibi bir yarı gerçeklikle örülüydü mevcudiyeti fakat Sinan'ın aralarında oluşu nasıl ferahlıksa, onun varlığı da öylesine itimat ve zafer demekti. Bunun dışında fazladan tek kelime etmesine dahi gerek yoktu.

Reis'in artık saldırı için en doğru zamanı beklediğini anlamışlardı. Öfkeli bir kurt gibi gerilmiş dudaklarının arasından görünen bembeyaz dişleri, bulutların gerisinde yitip gitmiş yıldızların anısıyla ışıldıyordu. Ama... Ama Kul Ömer'in yüzü tam manasıyla seçilemiyordu. Savaşın kızıl alacasında çarpılmış gölgeler değildi bunun sebebi. Reis'in kendisine ait, gün ışığında dahi peşini bırakmayan bulanık bir karaltıydı.

Onu yarı görünmez, tanınmaz ve hatırlanmaz kılan da buydu âdeta. Dikkat edilmedikçe farkına varılmayan ama farkına varılmadıkça da asla dikkat edilemeyecek bir hakikatti bu. Şimdi ayak parmaklarının uçlarında yürümeyi sürdürdükleri uçurumun korku dolu hakikati kadar tuhaf bir detaydı.

III

Çok geçmeden, “Parmakları donuyor adamların Reis,” dedi yine Sinan. “Hey Reis! Beni işitiyor musun? Eğer daha fazla adam yitirmemekte kararlıysan, artık ne olursa olsun düzlüğe tırmanmalıyız.”

Birden buzdan bir mengene hissetti boynunda Kapıdağlı. Bu, hemen arkasından gelen yirmi iki yaşındaki Deliormanlı Mümin’in o merhametsiz pençesiydi. Koca bir kayadan yontulmuş gibi sert ve köşeli adalelerle kaplı kalın gövdesi, umulmayacak bir çeviklikle dağın bu en sarp kuytularına yapışmıştı âdeta. Bedeni gibi taştan kazınmış yüzünde belirgin bir endişe vardı şimdi.

“Hişt! Reis’i rahatsız etme Sinan. O şimdi düşünüyor. Biraz fırsat ver ona!”

Karatuğ muharip timinin bugüne kadar görölmüş en uzun ve iri adamıydı Deliormanlı Mümin. Üç arşına yakın boyuna rağmen dimdik duran omurgası, korkunç ağırlıktaki yüklerin altında dahi katiyen esnemezdi. Bu dikkat çeken görüntüsüyle genelde hassa yeniçerileri arasında görev yapar, isyana meyyal olanların tespit ve infazını gerçekleştirirdi. Tehlikeli vazifelerin hemen tamamında gönüllü olmasıyla tanınmıştı. O da ailesinin kim olduğundan emin değildi. Akıncılar tarafından yurdundan alınmış, devşirme ocağında fazla kalmadan, daha küçücük bir çocukken Karatuğlar arasına seçilmişti. Tek ailesi Karatuğlar ve babası da Padişah’tı. Tıpkı diğerleri gibi...

Usulca genç dostunun kulağına doğru sokulup, rüzgâr ve yağmura karışmasına dikkat ettiği bir sesle ekledi Deliormanlı. “Reis’in düşünürken gergin olduğunu ve tez gazaba geldiğini biliyorsun. Sana olan muhabbetini istismar etme ve dahi talihini fazla zorlama!”

Neden sonra, düşmana uygun açıdan sokulabilecekleri en münasip noktada düzlüğe tırmandılar. İşte o zaman, geçide bakan zirvelerdeki düşman muhafız şövalyelerini, zorlu bir muharebenin en temel nizam şartı olan askerî gece mahremiyetine aykırı bir şekilde, büyük bir ateşin başında aydınlanır ve ısınırken gördüler. Az ötelinde, geçidi ele geçirebilecek Türk askerlerine karşı hazır tutulan sekiz adet neft yağı kazanı kayınıyordu. Onların yanında da her an menfeze doğru yuvarlanmak üzere bekletilen kaya yığınları mevcuttu ama başlarında kimse yoktu.

Yamacın karşı tarafındaki Karatug hareketinin durumunu anlamak için bronz bir ayna çıkardı kuşağından Kul Ömer Reis. Geçit ve koyak karakollarındaki ışıkların ve şimşekler gibi çakan düşman top namlularından fıskıran yalımların aksi, kısacık bir an için karşı zirvede de parlayıverdi. Harekât geçidi tutan iki yamaçtaki karakollara karşı eşzamanlı yürütüldüğünden, öte yamaçta ilerleyen grubun da hazır olması gerekiyordu. Bunun üzerine başını onaylar bir ifadeyle salladı ve taarruza hazır olmaları emrini verdi Kul Ömer.

Geçide bakan yamaçların düzlükleri umdukları kadar geniş değildi. Üstelik bulutların gri akislerinin devindiği derin su birikintileriyle kaplıydı. Sorunsuzca başlayan harekâtın gidişatını zedelememek için çok dikkatliydi. Buna karşın, iki grup da muhafızlar tarafından yine aynı anda fark edildiler. Hunyadi Yanoş'un başında olduğu bir ordunun her türlü muharebe şartına ustaca uyabildiğinin reddedilemez bir deliliydi bu durum. Timur'dan bu yana Osmanlı güçlerinin karşısına çıkan en mahir kumandandı o.

Nöbetçi mangasını oluşturan şövalyeler, küçük ahşap karakol kulübesinin önündeki çergenin altından süratle doğrulu-

yorlardı Şimdi. Ancak güröl güröl yanan ateŐe ve tamamen uyanık olmalarına rağmen, yeterli miktarda hareket kabiliyetleri, dahası güçleri yokmuŐ gibiydi. Şaşkınlık ya da korkudan öte bir haldi bu. Geceleri soğukta gecelemeye alıŐkın askerlerin asla düŐmeyecekleri bir hatayla yüzleŐiyorlardı zira Şu anda.

Zemheri havalarda, ateşin başında dahi olsa hareketsiz kalan bedendeki kan, uzuvlardan vücudun orta kesimlerine doğru çekilir, bu yüzden de bedende bir miskinlik ve uzuvlarda uyuŐma hali belirirdi. Bu adamlar, düşman unsurlarının yaklaŐtıđını son anda da olsa fark ettiklerine göre aptal ve eğitimsiz değildiler; demek oluyor ki kendilerine fazla güvenen acemilerden ibarettiler.

Oysa, ateş yakılacak fırsat bulunmasa dahi, gece boyunca hareket halinde tutulan asker, olağanüstü çaba gerektirecek bedensel hareketlere rakiplerinden daha hazır halde tutulabilirdi. Sayıları ancak sekizi bulan nöbetçiler mızraklarına ve kılıçlarına davranırlarken, içlerinden biri de uzun, boynuzdan bir boruyu kaparak aceleyle dudaklarına götürdü. Ancak tek bir “Tu” sesi kurtulmuŐtu ki borunun cidarlarından; boynuna hafif, ıslak bir ses çıkararak giren hançerin tesiriyle olduğu yere yıkılıverdi.

İŞte tepelerde çatıŐmanın başladığı o esnada, yağmur da sulusepkene çevirdi. Karşı taraftaki Karatuğ harekâtı çok daha gürültölü bir Şekilde sürüyordu. Ancak sulu karın rüyaları andıran örtüsü tüm sesleri boğmaya baŐlamıŐtı bile. En az yüz otuz kadem aşağıdaki Macar ordusunun, başlayan Türk taarruzu sebebiyle, yukarıda neler olup bittiğinden haberi yoktu henüz.

Bunlar Karatuğların sevdikleri havalardı. Kapıdağlı Sinan’ın, kuşağından sıyırdığı yatağanıyla hücum ettiği ilk nöbetçi, elindeki barut kesesini ateŐe atmak üzere olan yirmili yaŐlarında genç bir Őövalye yamağıydı. Sırtındaki yün pelerinin rüzgârla

uçuşan kanatları altından, tunç zırhı ve belindeki kalın deri kemere asılı, ölümcül ışıltılar saçan silahları görülebiliyordu.

Muhafızın elindeki kesenin içinde güherçile nispeti seyreltilmiş, kükürdüne ise boya katılmış nemli barut vardı. Aniden parlayınca tesirsiz, ancak yoğun beyaz bir duman çıkarcak, böylelikle aşağıdaki silah arkadaşlarını ikaz edebilecekti. Ama muhtemelen daha önceleri defalarca talim ettikleri gibi olmadı bu sefer.

Bir anda başında biten Sinan'ın o sert ve etkili saldırısının henüz başlangıcında, yüzünün sol yanında bir sızı hissetti Macar müdafi. Bir sıcaklık ve peşi sıra karıncalanma hücum etti yaralı yerine. Konuşmaya çalıştığı dilinin, dişlerinin ve yanağının olması gereken yerden sarktığını; havayı, soğuşu ve ağır ağır yağın karı hissettiğini duyumsayınca şaşırđı ama korkmadı. Annesinin, henüz küçük bir çocukken ona anlattığı *Odysseia*'dan bir kahramanı hatırladı dünya bütünüyle kararmadan önce. O yuvarlak tek gözlü canavar Kiklop, Polyphemos'un yediğı zavallılardan birini... Destadaki öykünün sonunda, Styx Irmağı'nın kenarında, antik savaşçıların ruhlarına kavuşacağı ânı düşünerek can veriyordu bu kahraman. Ancak ölürken, âlemin sırlarının açık gözlerine yağın kar tanelerinin içinde tek tek belirdiğine dair müthiş ve sonsuz bir vehme kapılıyordu.

IV

Karşılarındaki Karatuş fedailerini gördüğü daha ilk anda, nöbetçi mangasının komutanı şaşkınlıkla, "Siz Karatuşların kökünü kazıdığımızı sanıyorduk," diye mırıldanmıştı Latince. Sonra kar tanelerinin birikmeye başladığı uzun, kızıl saçlı başına bronz miğferini geçirdi. "Ama madem öyle, gelin bakalım barbarlar!"

Kul Ömer her zamanki gibi sessizdi. Kapıdağlı ve Deliormanlı'nın peşindeki Karatuglar, liderleriyle birlikte aman vermeden çöktüler düşmanın üzerine. Fakat göz açıp kapayıncaya kadar altı kişi kalmış geçit muhafızı şövalyeler, seçkin savaşılar olduklarını da kısa sürede kanıtladılar. Dört yıla yakındır birçok casusunu deşifre olmalarıyla yitirmiş Karatuglara karşı kendilerinin üstün olduklarını hissettiren keskin bir tavırları vardı.

Kul Ömer ve iki kurmayı ummadıkları bir direnişle kısa yatağanlarını parçalayan o ağır, demir kılıçların ve kalın plaka zırhların baskısıyla geriler gibi oldular önce. Kayalık zeminin üzerinden akıp giden ince toprak tabakasına sımsıkı bastıkları deri çizmeleri usulca çamurlara gömüldü. Sonra üst üste gelen Osmanlı yenilgilerinin verdiği büyük bir hınçla, saatlerdir tırmandıkları yamaçlarda tükenmiş kol ve bacaklarını hareketlendirdiler.

Nöbetçilerin demir kılıçları, çifte su verilmiş, gizli harekâtlar için kılıçtan daha kullanışlı olan Türk yatağanlarının süratine ve etkinliğine asla ulaşamazdı. Ancak Türk savaşıları yorgun ve açtılar. Saatler süren tırmanışı kolaylaştırmak için zırhlarını atmış, bedenlerini savunmasız bırakmışlardı. Rakipleri ise bilakis, sırtlarına asılı dev kalkan ve zırhlarının ağırlığıyla ayakta kalmayı, ölümcül yaralar almamayı başarıyor, kapıldıkları o uyuşukluktan da süratle kurtuluyorlardı.

Buna rağmen Kul Ömer Reis, zağlı yatağanını sol eline almış, ağırlık merkezini seri halde değiştirerek yaklaşıyordu düşmanına. Sağ elinin şimşek misali savurduğu tokatları sayesinde, düşmanlarının tabii sıklıklarının en az beş misli ağırlıktaki zırhlı gövdelerini ivedilikle devirebiliyor; hasmı daha yere inmeden, yatağanının sert bir hareketiyle canını alabiliyordu.

Adamları o dehşetli çarpışma ânında dahi, işini o daimî sessizliği içinde gören liderlerini hayranlıkla takip etmekteydiler. Kul Ömer Reis tüm çarpışmalarında fütursuzca davranırdı. Yapması gerekeni sorgusuzca yapmaya koyulur, adamlarından ayrıca destek beklemezdi. İncecik, donuk hatları derinleşmiş yüzünde, gözleri birer demirci ocağı gibi ışıltılar saçıyordu.

Beş yıldır teşkilatın başındaki Kul Ömer'in bu etkili hücumlarının üç temel sırrı vardı. Birinci unsur, II. Murad Han'ın şahsında gaza önderliğini elinde tutan Osmanlı ailesine olan bağlılığıydı ki, en önemlisi buydu. İkincisi, Karatugların unutulmaz lideri Salih Bey'in en seçkin talebesi olmasıydı. Yıldırım Bayezid Han'ın Aksak Timur'la yaptığı (1402) Ankara Savaşı'nın muharip gazilerinden Salih Bey, bir avuç Karatug'la birlikte Padişah'ının yanından ayrılmayıp Timur'a esir düşenlerdendi.

Ancak Yıldırım Han'ın vefatının ardından Salih Bey ve adamları, diğer esirlerle beraber serbest bırakılmış ve Karatug teşkilatı, Salih Bey'in riyaseti etrafında yeniden şekillenmişti. Fetret döneminin I. Mehmed Han ile birlikte en önemli toparlayıcı siması olan Salih Bey'e teşkilat içinde halen çok büyük hürmet gösterilirdi.

Kul Ömer'in üçüncü sırrı ise kendi deneyimleriyle geliştirdiği yakın dövüş teknikleriydi. Ona göre yetkin bir muharip, savaşın ilerleyen ve değişen kademelerine göre çarpışma usulünü belirleyebilmeliydi. Ama bunun için temel dövüş kaidelelerinde uzmanlaşması şarttı. Ömer Reis, zeytinyağlı mermer dövme talimlerinde birer balyoza çevirdiği şamarlarını yukarıdan aşağı savurarak hasmının yüzüne indirir, bu sayede rakibini ya ilk seferde indirir ya da şaşırtırdı. Talebelerine verdiği bu usulün devamında, darbe eğer rakip tarafından engellenir, ıska geçer ya da devirmeye yetmezse; süratli iki adımla hasmının yanına dolanıp tek bacağına uyluğuna yakın bir noktadan kapar ve havalandırarak dengesini bozardı. Bu basit ama

daima etkili bir usuldü. Tek gereken sürekli tekrarlarla, hareketler üzerinde mükemmelleşmeye çalışmaktı.

Kul Ömer, ilk ve ikinci rakibini benzer şekilde, diğer üçüncüsünü ise sadece tek bir tokatla yıkmayı başarmıştı o gece. Hâlâ gölgelere sadık o düzgün yüzünde tek bir adale seçirmiyor, gülümsemiyor, yorgunluk ya da öfke alametleri göstermiyordu. Düşmanlarının cesetleri başında öylece dikiliyordu sadece. Ne düşünüyordu peki? Şu anda hissettiği neydi? Bu hali onun son derece eşsiz bir kahraman olduğuna mı, yoksa ciddi manada örselenmiş, marazlı bir ruh yapısına sahip olduğuna mı delildi? En yakınlarının dahi çözemedikleri derin bir gizemdi bu.

O esnada Deliormanlı Mümin'in, neredeyse kendisi kadar iri bir başka muhafızla boğazlaştığı görüldü. Adamların ikisi de hırıldıyor, köpüren ağızlarından yağmur ve karla ıslanmış göğüslerine kanlı salyaları sızıyor, ancak ellerini birbirlerinin o yaşlı çınar kökleri gibi kalın ve damar damar boğazlarından çekmiyorlardı.

Önce Macar askeri davrandıysa da takmaya çalıştığı çelmeyi çevik bir bilek hareketiyle savuşturdu Deliormanlı. Ardından aynı süratle karşılık vererek nöbetçinin gözlerine doğru hamle yaptı. Bunun için iki elini de rakibinin gırtlığından çekmek zorunda kalmıştı. Vuruşma ahlakını yaralayan bir hamleydi bu. Türk töresine aykırıydı, dahası koşullar arasındaki denkliği bozuyordu.

Nöbetçilerin son birkaçını da kolayca hakladıktan sonra, iki devin çarpışmasını izlemeye dalan Karatuglar dahi, yoldaşlarının bu beklenmedik saldırısını kınayan hafif bir şaşkınlık nidası çıkardılar. Ancak Macar devi o kadar güçlü ve metanetliydi ki, o renkleri belirsiz gözlerini kaybetme pahasına sal-

dırı üslubunu değiştirmedi. Deliormanlı'nın çöken gırtlacı ve kütürdeyen omurlarına bakılırsa, içine düştüğü bu durumdan yardım almadan kurtulamayacaktı. Boğulmadan önce boynunun kırılabileceği ortadaydı artık.

Karatuğlar, heyula gibi silah arkadaşlarının işini çıplak elleriyle bitirebilecek derecede güçlü bu dev muharibe saygı duymuşlardı. Son bir hamleyle hançerine uzanan Deliormanlı, güçlü bir elin bileğini yakaladığını hissetti. Kimse farkına dahi varamadan, çarpışan iki adamın başında o ifadesiz yüzüyle bitmiş olan Kul Ömer'di bu. "Etme karındaş," dedi dingin ama kararlı bir tavırla. "Erkekçe dövüş. Harp hiledir bilirim ama hile de kalleşlik demek değildir. Salih Reis'in ve benim derslerimi hatırla ve uygula! Aksine kalkışırsan seni ben öldürürüm!"

Soluğu kesilmiş ve suratı enikonu morarmış Deliormanlı Mümin'in bilinci hâlâ açıktı. Son ânında dahi mertliğini koruyabileceğini gösterme telaşıyla önce rakibinin kollarına yapıştı, ardından gücünün nihai kırıntılarını kullanıp, karşısındaki o koca burnun üzerine tek bir yumruk indirdi. Derin utancının harekete geçirdiği zihni, ölümün parlak ama çiğ ışığında canlanmıştı nihayet. Yumruğu doğru açıdan vurduğu için, düşmanın o ablak yüzünün merkezini kaplayan koca burun kemiği yukarı doğru göçüverdi. Dev muharip önce dizlerinin üzerine çöktü. Başını usulca kaldırıp, yokuşta çatlarcasına zorlanmış bir ulak atı gibi gürültüyle soluyan Deliormanlı'ya baktı. Sonra da yüzünün üzerine devrildi.

Neden sonra karşı taraftan da muhafızların katledildiklerine dair o çok kritik işaret geldi. Aşağıda, Osmanlı hatlarının dalga dalga geçide yüklendikleri görülebiliyordu. II. Murad Han'ın saldırıyı bizzat yönettiği de açılan sancaklardan belliydi. Kul Ömer, "Allah sizlerden razı olsun yiğitler," dedi adamlarına. "şimdi işimiz, ele geçirdiğimiz mühimmatı kullanarak, geçidi kapatan düşmana ölüm kusmak. Sakin olur, ok ve arbaletleri-